

Våld i nära relation

Bild fotad ur boken Liten av Stina Wirsén

Jennie Malm Georgson
Projekt- och processledare

Samordningsförbunden i Skaraborg

Kanske tänker vi..

- ▶ Att detta inte är vårt ansvar
- ▶ Att detta inte är ett problem vi har i vår verksamhet
- ▶ Att vi inte hinner med att jobba med detta också
- ▶ Att man skadar mer än gör nytta genom att ställa frågor om våld
- ▶ Att jag är rädd för att personen kommer bli ledsen eller arg
- ▶ Att jag faktiskt inte fixar att fråga för att det blir jobbigt för mig själv

Bild ur filmen "Sinna Mann" av Gro Dahle, Svein Nyhus

Vad är våld?

- ▶ Fysiskt
- ▶ Psykiskt
- ▶ Sexualiserat
- ▶ Materiellt
- ▶ Latent

Bild ur filmen "Sinna Mann" av Gro Dahle, Svein Nyhus

Berör våld i nära relation oss?

- ▶ Över en miljon personer har utsatts för upprepat fysiskt våld under sin barndom (468 000 kvinnor och 581 000 män i åldern 18-74 år)
- ▶ Nästan en miljon personer lever med minnen av att i sin barndom upplevt våld mellan sina föräldrar (501 000 kvinnor och 444 000 män i 18-74 årsåldern)
- ▶ Var femte kvinna och var tjugonde man har någon gång i sitt liv utsatts för sexuellt övergrepp
- ▶ 200 000 barn i Sverige lever just nu i familjer där våld förekommer

Tydliga samband mellan tidigare upplevelse av våld och senare fysisk och psykisk ohälsa

Alla påverkas av att uppleva traumatiska händelser

Men hur vi påverkas varierar

Symptom och konsekvenser av våld

Bilder ur filmen "Sinna Mann" av Gro D

Vanliga Symtom och tecken på våld

Fysiska:

- ▶ Blåmärken, sticksår, brännmärken, kala hårfläckar, frakturer, yrsel, magproblem, smärtproblematik, hjärtklappning, högt blodtryck, påverkat immunsystem och ämnesomsättning, bäckensmärtor och underlivsproblem...

Psykiska:

- ▶ Hög Stress, oro, rädsla, sömnproblem, trötthet, skam och skuld, nedstämdhet, ångest, depression, förvirring, koncentrationssvårigheter, minnessvårigheter, inlärningsproblem, låg självkänsla, utmattningssymptom...

Beteendemässiga/ relationella:

- ▶ Tillitsbrist, undvikande, svårt med planering, kan vara högpresterande, självskadebeteende, förändrad sexualitet, riskbruk/ missbruk, problem med känslokontrollen, ökat kontrollbehov, våldsutövande, suicid, berövad/ obefintlig föräldraförmåga, berättar inte om upplevelserna...
- ▶ Ofta sjukskriven kortare perioder, långtidssjukskriven, skulder, arbetslöshet, utanförskap...

En arbetsförmedlare berättar om en kvinna som aktualiserades som långtidsarbetslös på en arbetsförmedling i Västra Götaland 1996

- ▶ Arbetsförmedlaren berättar att kvinnan under 20 års tid sökt hjälp upprepade gånger hos hälso- och sjukvård, försäkringskassa, arbetsförmedling och socialtjänst.
- ▶ Kvinnan har varit sjukskriven av och till under dessa år för ryggproblem, utmattningsdepression, ångest och smärtproblematik. Hon har haft kontakt med socialtjänsten sedan 2007 på grund av ekonomiska problem.
- ▶ Kvinnan har bland annat mött yrkesvägledare, AF-rehab- och arbetspsykolog, arbetsterapeut, erhållit SIUS (särskilt introduktions- och uppföljningsstöd), genomgått multimodal utredning samt behandlats av fysioterapeut. Därutöver har hon mött socionomer inom socialtjänsten samt läkare och annan hälso- och sjukvårdspersonal.

- ▶ Hennes son uppvisade stora svårigheter i skolan, utreddes för ADHD-symtom och fick därefter hemundervisning från skolan.
- ▶ Under de här 20 åren har ingen professionell i någon av verksamheterna ställt frågor om hon har upplevelse av våld i nära relation.
- ▶ 2016 får hon för första gången frågor om hon upplevt våld i nära relation av en arbetsförmedlare, vilket hon svarar ja på.
- ▶ När hon fick frågor om hon har varit utsatt för våld i nära relation berättar kvinnan att hon kände en stor lättnad.
- ▶ Nu får kvinnan äntligen adekvat stöd och behandling inom Utväg vilket senare bland annat resulterar i att sonen kan börja gå i skolan igen och hemundervisningen avslutas.

Detta är **NORMALA** reaktioner på en onormal livssituation

Vi behöver förstå människors symtombild utifrån deras livsvillkor.. sätta människan i ett större sammanhang..

Uppmärksamma särskilt barnen eftersom dom själva sällan får komma till tals..

Om du skulle vara rädd och orolig för att berätta för någon om något jobbigt som hänt dig..

..hur skulle en person behöva vara eller göra för att du skulle våga berätta om vad som hänt?

Vi måste ställa frågor om våld och sätta frågorna i ett sammanhang

Berätta varför du ställer dina frågor och använd generalisering som metod

”För att jag ska kunna försöka förstå och hjälpa dig på bästa sätt behöver jag ställa många frågor, det är frågor som vi här ställer till alla”

”Jag frågar om kost, motion, droger, nikotin- och alkoholvanor. Hur man haft eller har det hemma både som barn och vuxen ställer jag också frågor om. Detta gör jag för allt detta hör ihop med hur man mår både fysiskt och psykiskt. Och mår vi dåligt kan det vara ett hinder för att till exempel studera eller arbeta”

”Våld i nära relation är väldigt vanligt så det ställer vi frågor om till alla. Är det okej att jag ställer som här frågorna till dig också?”

Att ställa mer specifika frågor om våld

- ▶ - Hur hade du det hemma som barn? Hände det att du var rädd för något eller någon?
- ▶ - Har det hänt att du som vuxen känner dig rädd för någon hemma? Vad är det som skrämmer dig? Hindras du ifrån saker du vill? Tvingas du till något du inte vill?
- ▶ - Får du anpassa dig mycket efter din partner för att inte han/ hon ska bli arg? Hur blir detta för dig?
- ▶ - Har någon du varit tillsammans med gjort något som skrämt eller skadat dig? Kan du berätta mer om det?
- ▶ - Jag ser att du har ett blåmärke. Vad har hänt?
- ▶ - Hur har ni det tillsammans just nu? Är du rädd för att vara med din partner som det är just nu?

- ▶ - Har du sagt eller gjort något som skrämt eller skadat din partner eller barn?
- ▶ - När du blir arg, vad gör du då? Hur blir det för din partner/ ditt barn?
- ▶ - Har du nu/ eller tidigare haft tankar på att skada dig själv eller någon annan?

Inget förslag passar alla.. var dig själv.. Träna på att prata våld..

Verksamma faktorer

- ▶ Ställ frågor om våld i ett tryggt och säkert sammanhang
- ▶ Bemöt alltid personen lugnt och med ett icke dömande förhållningssätt
- ▶ Människor som upplevt våld skäms ofta och känner skuld känslor vilket aktiverar deras psykiska immunförsvar - försvarsmekanismer
- ▶ Generalisera... våld är vanligt förekommande, du är inte ensam
- ▶ Inge hopp om förändring, berätta om vilken hjälp som finns att få, inhämta samtycke för att hjälpa till med att hänvisa till och samverka med annan verksamhet om det behövs
- ▶ Dokumentera
- ▶ Anmäl oro för barn till Socialtjänst
- ▶ Ha uppföljande samtal

Prata om det som händer med dig med kollegor, chef och handledare för att förebygga egna belastningssymptom. Vi lämnar inte jobbet på jobbet!

Verksamheter att informera om, hänvisa till och samverka med

- ▶ Socialtjänst
- ▶ Hälsa- och sjukvård
- ▶ Polis, Brott i nära relationsgrupp
- ▶ Brottsofferjouren, BOJ
- ▶ Skyddat boende Linnean i Lidköping och Tranan i Skövde
- ▶ Kvinnofridslinjen 020-50 50 50
- ▶ Utväg Skaraborg i Skövde
- ▶ Länsstyrelsen i Östergötland ang. hedersvåld (konsulterar professionella)
- ▶ Terrafem, information på mer än 60 språk
- ▶ 1177.se (Vårdguiden)

Hur går vi vidare?

- ▶ Skriftliga rutiner för att ställa frågan om våld
- ▶ Skriftlig handlingsplan för agerande vid synliggörande av våld
- ▶ Rutiner för orosanmälan gällande barn
- ▶ Om det finns rutiner och handlingsplaner, är de uppdaterade utifrån nuvarande lagstiftning, är de implementerade, och praktiseras dom?

- ▶ Har alla kunskap om andra aktörers ansvar och möjligheter när det gäller våld i nära relation?
- ▶ Finns det utarbetat nätverk för ökad samverkan i frågor om våld i nära relation?
- ▶ Finns det ett arbetsgivarperspektiv när det gäller frågan om våld i nära relation?

Save the date!

Utbildningsdag om "Medkänslans pris" med Per Isdal

- Belastningar & hälsorisker för oss som arbetar i "hjälparyrken"
- Konsekvenser av att möta lidande, sjukdom & andras problem
- Sekundärtraumatisering, empatitrötthet & utbrändhet
- Vad kan vi göra för att själva inte ta skada av vårt arbete?

Datum: **27 september 2019**

Tid: 09:00 – 15:00

Plats: Stadsteatern i Skövde

Per Isdal är psykolog/psykoterapeut, utbildare & författare. Per var med och grundade stiftelsen Alternativ til vold 1987 i Norge. I över 30 år har Per arbetat med män som utövat våld.